

کمال الدین حسین هروی

یک چشم بود و جز نستعلیق، اقلام شش گانه را استادانه می نوشت. حافظ قرآن مجید و خوش آواز و مردی درویش و از خود گذشته بود. نمدی می پوشید و پیاده سفر می کرد در اکسیر کار کرده و لاجورد شوی ماهر بود. از خراسان بعراق سفر کرد و مدتی در قم اقامت نمود و از قم به اردوی شاه طهماسب اول صفوی ۹۳۰-۹۸۴ پیوست و در مجلس شاه سخن از خوشخوانی او به میان آمد شاه بوی تکلیف خواندن کرد وی بی محابا گفت: «خوانندگیم نمی آید» و شاه را خوش آمد و اسب و استر خیمه و جمیع ضروریات زندگی به او اعطاء کرد؛ ولی او بی نیازتر از آن بود که می پنداشتند و در عین فقر، همه را رد کرد و سلطان طبع خود را زیر بار منت نگذاشت.

«این مطلب را که ظاهراً همه تذکره نویسان متأخر، مانند میرزا حبیب و اعتماد السلطنه و محمد نعیم از گلستان هنر اقتباس کرده اند، به همین منوال آورده اند و فقط عبدالمحمد خان گوید که شاه را خوش نیامد و وی را براند.»

کمال الدین پس از مدتی اقامت در عراق، اهنگ خراسان کرد و در مشهد بسال ۹۷۴ در گذشت در تذکره صنعتگران و خوشنویسان هرات اضافه کرده است که می خواست به هرات بازگردد؛ ولی در مشهد بیمار شد. به سال ۹۷۲ در همانجا در گذشت و دیگر توفیق و سعادت بازگشت به هرات را نیافت.

با اینکه وی را در مهارت در جمیع خطوط ستوده اند و مخصوصاً برای نستعلیق او مزیت قائل شده اند، مهدی بیانی می گوید «نمونه خط نستعلیق وی را ندیده ام، ولی ثلث وی ممتاز و نسخ او عالی است و اگر نستعلیق او نیز به همین منوال بوده، باید از استادان درجه اول نستعلیق باشد.»

«از آثار وی یک نسخه کلمات قصار حضرت علی بن ابیطالب (ع) و دو قطعه بقلم ثلث نیم دو دانگ و نسخ کتابت ممتاز و عالی در کتابخانه سلطنتی است که چنین رقم و تاریخ دارد: «کمال الدین حسین الحافظ الهروی فی المشهد المقدس، بتاريخ شهر ربیع الاول

سنه ثلث و ثلاثين و تسعمائة» و «مشقه الفقير كمال الدين حسين الحافظ الهروي»؛
ديگر كتيبه صفة صاحب در مسجد جامع اصفهان است كه بقلم سه دانگ كتيبه بخط
ثلث عالي نوشته است كه رقم دارد: «انجام يافت في تاريخ سنه ثمان و ثلاثين و تسعمائة
كتيبه كمال الدين حسين الحافظ الهروي»؛
ديگر يك قطعه از مرقع سيد احمد مشهدي، در كتابخانه خرينه اوقاف استانبول، بقلم
ثلث سه دانگ جلی و نسخ و رقاع كتابت ممتاز، با رقم: «مشقه العبد كمال الدين حسين
حافظ هروي»^(۱).

۱- بياني، مهدي، احوال و آثار خوشنويسان، ص ۱۶۹.